

НИШТАВОСТ СПОРАЗУМА О ПРЕСТАНКУ РАДНОГ ОДНОСА

Законитост споразума о престанку радног односа може се ценити као претходно питање у поступку, па изостанак таквог тужбеног захтева у радном спору не искључује право да се тражи поништај решења о споразумном престанку радног односа.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању тужиле су код туженог биле у радном односу на неодређено време на основу закључених уговора о раду. Приликом потписивања бројних аката, међу којима је био и уговор о раду тужиле су потписале захтев за споразумни раскид радног односа и споразум о престанку радног односа које је тужени претходно саставио и који нису били комплетно попуњени. На захтевима за споразумни раскид радног односа и споразумима о престанку радног односа налазе се потписи тужила али су потписани „бланко“, односно пре него што су унети подаци међу којима је датум престанка радног односа, са образложењем од стране туженог да је то потребно ради поновног успостављања радног односа. Упражњене рубрике захтева и споразума касније су попуњене на начин који није предочен тужилама у време потписивања. Поред тога утврђено је да је пракса туженог, а и других повезаних друштава у оквиру система Ауто-мото савеза Србије да запосленима који потписују уговор о раду истовремено доставе на потпис и бланко образац захтева за престанак радног односа и споразум о престанку радног односа. Тужиле нису предале захтев за споразумни престанак радног односа пре доношења решења о отказу, јер би исти по правилима о хронолошком начину вођења деловодне књиге били заведени пре обавештења, споразума о престанку радног односа и решења о отказу. Сва решења о отказу, обавештења и споразуми о престанку радног односа носе мањи деловодни број од деловодног броја захтева за споразумни престанак радног односа. Утврђено је такође да на обавештењима о последицама до којих долази у остваривању права у случају незапослености не постоји потпис тужила, као доказ да су им та обавештења уручена...

У конкретном случају, тужиле нису слободно изразиле вољу подношењем захтева за споразумни престанак радног односа, односно за закључење споразума о престанку радног односа, јер су датуми закључења и престанка радног односа од стране туженог накнадно унети у споразуме. Између тужила и туженог није постигнута сагласност воља о споразумном престанку радног односа, будући да су захтеви и споразуми потписани од стране тужила раније (бланко) приликом потписивања уговора о раду. Како је радни однос тужилама престао на основу радњи туженог који је искористио „бланко“ потписе тужила, то овакав споразумни престанак радног односа не може производити правно дејство што га чини ништавим. Имајући у виду да на апсолутну ништавост у смислу члана 109. Закона о облигационим односима суд пази по службеној дужности и да се право на истицање ништавоси не гаси (члан 110), то тужиле могу чињенице о апсолутној ништавости истицати у свако доба у било којој парници као претходно питање. Због тога се законитост споразума о престанку радног односа може ценити као претходно питање у

поступку (што су нижестепени судови и учинили), па изостанак таквог тужбеног захтева не искључује право тужиља да траже поништај решења о споразумном престанку радног односа. Апсолутно ништав правни посао не важи од самог настанка (не производи правно дејство) и уговорне стране не могу својом вољом довести до тога да апсолутно ништав правни посао опстане у првном животу. Последица ништавости споразума о престанку радног односа је да су решења о споразумном престанку радног односа незаконита, па како је у току поступка утврђено да је тужиљама престао радни однос без правног основа, тужиље имају право да се врате на рад на основу члана 191. став 1. Закона о раду.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 542/2020 од 6.4.2022. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.7.2022. године)